

**ОПИСИ НАВЧАЛЬНИХ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ
«МАГІСТР»
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ «МУЗИЧНА КУЛЬТУРОЛОГІЯ»**

1, Психологія творчості

Необхідність цього курсу уявляється закономірною, тому що в наш час все більшого значення набувають проблеми філософського, естетичного, культурологічного та психологічного осмислення різноманітних явищ дійсності. Розуміння цих проблем в контексті мистецтва є дуже важливою складовою культурного досвіду майбутніх композиторів, музикознавців, виконавців та фахівців музично-театрального напрямку.

Мета курсу – розширення теоретичного та практичного досвіду студентів з точки зору свідомого відношення до об'єктивних та суб'єктивних основ творчості, сприйняття та інтерпретування, розуміння психологічного смислу виражальних та зображальних засобів мистецтва, а також особливостей співвідношення форми та змісту, взаємодія яких значно впливає на весь процес особистісного діалогу із твором мистецтва.

2. Українське фортепіанне мистецтво

Метою лекційного курсу «Українське фортепіанне мистецтво» є ознайомлення студентів з історією зародження та розвитку українського фортепіанного мистецтва (композиторської творчості, виконавства та педагогіки) від другої половини XVIII ст. до нашого часу; визначення особливої ролі фортепіанного мистецтва в історії української музичної культури, самобутності і стилістичної неповторності фортепіанної творчості українських композиторів; інформація про фортепіанну музичну освіту в Україні, виконавську діяльність українських піаністів; фортепіанне мистецтво української діаспори.

Основними завданнями курсу є розширення знань студентів у сфері української музичної культури, зокрема українського фортепіанного мистецтва; розгляд фортепіанного мистецтва України як невід'ємної складової частини світової музичної культури; визначення ключових проблем еволюції фортепіанної музики, виконавства і педагогіки в Україні. Знання студентів повинні базуватись на володінні інформацією: про фортепіанну творчість українських композиторів різних епох і, зокрема, про найбільш знакові твори української фортепіанної музики; про життя і творчість видатних українських піаністів, їх концертно-виконавську діяльність; про фортепіанну освіту в Україні, відомих піаністів-педагогів, регіональні фортепіанні школи.

3. Лінгвокультурологія

Навчальний курс розроблений для студентів спеціальності «музична культурологія»

Лінгвокультурологія – це відносно нова наукова галузь, що ґрунтується на ключових засадах лінгвістики та культурології, виходить із розуміння мови як знаряддя створення, розвитку, зберігання та трансляції культури. У межах науки та навчальної дисципліни розглядаються проблеми віддзеркалення у мові розмаїття виявів культури народу. Неабияка увага приділяється також питанням значення культури у формуванні та організації мислення, картини світу мовної особистості, її ціннісного та смислового простору, функцій культури у різних видах картин світу - як індивідуальних, так і соціальних. Важливим аспектом курсу є питання етнолінгвістики та міжкультурної комунікації, що фокусує увагу на етнічних картинах світу, етнічних мовних та мовленнєвих кодах (які виявляються у вербальних та невербальних знаках). Знання кодових систем різних мов допомагають успішнішому спілкуванню з представниками різних мовних культур. Курс спрямований на поглиблення знань зі світової культури в антропологічному аспекті: у світлі її тісних зв'язків із мовою як невід'ємною складовою людського існування.

Мета курсу: всебічно ознайомити студентів з науковою та практичною галуззю «лінгвокультурологія». Завдання: сформуванати у студентів уявлення про форми, способи, різновиди збереження фактів культури у мові. Визначити аспекти взаємодії мови та культури. Схарактеризувати глибинні зв'язки понять «мова – культура - ментальність». Осмислити семіотичне та когнітивне підґрунтя формування лінгвокультурологічних знань. Сформуванати знання та уявлення про поняття «мовна картина світу», «концепт»

Виробити навички аналізу етнокультурних явищ.

4. Кіномузика

Мистецтво кіно посідає одне з найзначніших місць не тільки в сучасній культурі, але також у системі інформаційного впливу на суспільство. Внаслідок своєї універсальності, емоційної безпосередності особливо привабливим компонентом кіноструктури є музичний супровід до фільму. Своєю глибокою дією на глядача, впливаючи як на його свідомість, так і підсвідомість, музика кіно виявляє свою головну властивість – здатність відображення буття у ємних, узагальнених образах. З плином часу мистецтво музичного супроводу із другорядного, «підсобного» фактора виростає в особливе явище, яке акумулювало досягнення у сфері засобів виразності, що були напрацьовані усією історією існування музичної культури. В основу курсу покладено фундаментальні концепції – мистецтвознавчі, загальноестетичні та культурологічні, які були вироблені та засвоєні вітчизняною і зарубіжною науковою думкою, а також обширний власний досвід автора у галузі музики кіно.

5. Інфраструктура музичного життя

Предмет «Інфраструктура музичного життя України» є важливою складовою професійної підготовки магістрів музичного мистецтва. Професійна діяльність музиканта будьякого фаху в сучасному світі є неможливою поза чіткими уявленнями щодо особливостей функціонування закладів, установ та організацій музичного мистецтва – як у секторі мистецтв, так і в культурній індустрії, характерних рис та специфіки різних інтонаційних практик, яким відповідають .

Підготовка висококваліфікованого музиканта у сучасних умовах вимагає врахування тих соціокультурних змін, що відбулися у світовому та вітчизняному культурному просторі упродовж останніх десятиріч. Окрім чинників, спільних для всієї культури, ситуація в музичній її сфері знаходиться під суттєвим впливом деяких специфічних факторів та процесів: кардинальної зміни комунікативних каналів, безпрецедентного розширення та примноження номенклатури звучань, тотальної комерціалізації звукового середовища. Інтонаційна поліукладність сучасності зумовила різке посилення конкуренції, яка додатково примножується кризою перевиробництва. Академічне музичне мистецтво конкурує нині не тільки з театральними виставами, цирком та ярмарковими балаганами, як це було у XIX столітті, але і з кіно, кабельним телебаченням, спортивними трансляціями, величезною номенклатурою розважальної індустрії (від шоу – до ігрових автоматів), Інтернетом, спілкуванням у соціальних мережах, альтернативними інтонаційними практиками тощо. На наших очах відбувається процес міграції капіталу зі сфери академічної музики в інші сфери, пов'язані з індустрією розваг, відпочинку. Водночас кількість «продукції», що її створюють академічні музиканти, перевищує ємність потенційного ринку (який скорочується внаслідок відсутності цілеспрямованої державної політики у сфері академічної музичної культури та загальної переорієнтації суспільства на гедоністично-розважальні цінності). Для того, щоб ефективно працювати у таких складних умовах, сучасному музиканту недостатньо прослухати тільки традиційний комплекс академічних навчальних дисциплін.

Все більшої питомої ваги у підготовці конкурентоздатного на ринку фахівця набувають дисципліни сфери прикладного музикознавства. Саме вони допомагають майбутньому фахівцю в опануванні знань, навичок та компетенцій, необхідних йому для

роботи у філармоніях, концертних агенціях, творчих колективах, закладах та установах культури та мистецтв. До таких предметів, що мають прикладне спрямування та інтегративно-узагальнюючий характер – належить курс «Інфраструктура музичного життя України».

6. Іноземна мова

За навчальним планом студенти мають вибір таких мов: англійська, німецька, французька та італійська. Курси сучасних іноземних мов розроблені для професійного спілкування студентів мистецьких вузів, які навчаються за освітньо-науковою програмою підготовки магістрів.

Основні цілі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням є такі:

- практична - формувати комунікативну, лінгвістичну і соціокультурну компетенції;
- когнітивна - формувати когнітивну компетенцію у взаємозв'язку з іншими видами компетенцій; емоційно-розвиваюча: формувати позитивне ставлення до оволодіння як мовою, так і культурою англосовітського світу;
- освітня - розвивати у студентів здатність до самооцінки і само-вдосконалення, що допоможе їм успішно завершити курс вищої освіти і стане передумовою їх наступного професійного росту;
- професійна - формувати професійну компетенцію шляхом ознайомлення їх з різними аспектами професійної іноземної мови та залучення до виконання професійно орієнтованих завдань;
- виховна - виховувати і розвивати почуття самосвідомості;
- формувати вміння міжособистісного спілкування, необхідні для повноцінного функціонування як у навчальному середовищі, так і за його межами.

7. Культурно-мистецька політика в Україні

Специфікою даного курсу є те, що в ньому, по-перше, окреслюються основні проблеми правового забезпечення культурної діяльності в Україні і державного управління у цій сфері, аналізується стан найбільш важливих, з точки зору суспільного розвитку та курсу євроінтеграції галузей української культури, визначаються перспективні напрями державної культурної політики, і, по-друге, аналізуються найбільш важливі аспекти культурних політик Європейського Союзу та України, і на цій підставі аналізу визначаються їх спільні пріоритети.

Метою курсу є розкриття студентській молоді сутності культурно-мистецької політики в Україні як багаторівневої сфери діяльності державних органів з визначенням національних пріоритетів у функціонуванні культурно-мистецької сфери. Завдання курсу: залучення студентів до осмислення наукових засад формування культурно-мистецької політики, розкриття головних принципів і пріоритетів у діяльності держави щодо розвитку культурної сфери, вивчення найважливіших категорій культурної політики, усвідомлення складових механізму функціонування суб'єктів культурної діяльності, ознайомлення із станом законодавчого забезпечення культурно-мистецької сфери, знайомство з міжнародним досвідом культурної політики Європейського Союзу, показ перспектив презентації української культури в Європі та міжнародної співпраці в цій сфері.

Предметом навчальної дисципліни виступає вивчення сучасної динаміки і механізму реалізації культурної діяльності органами державної влади.

8. Основи менеджменту у сфері культури і мистецтв

Дисципліна «Основи менеджменту у закладах культури» входить до дисциплін за вибором навчального плану циклу фундаментальної підготовки магістрів спеціальностей «Музичне мистецтво», «Сценічне мистецтво», «Культурологія» усіх спеціалізацій. Предмет «Основи менеджменту у сфері культури і мистецтв» є важливою складовою

професійної підготовки магістрів музичного мистецтва. Професійна діяльність музиканта будьякого фаху в сучасному світі є неможливою поза чіткими уявленнями щодо особливостей функціонування закладів, установ та організацій музичного мистецтва, характерних рис та специфіки різних інтонаційних практик, знання прийомів та методів управління процесами у секторі мистецтв та у культурній індустрії. Музична практика у XXI сторіччі характеризується підвищеною конкуренцією, ринок позначений кризою перевиробництва, патерналістська державна політика щодо “високого” мистецтва відходить у минуле, а процеси міграції капіталу, що розгорнулись на мистецькому ринку в останній чверті XX сторіччя, ускладнюють практичну діяльність митців. Отже, перед музикантами академічної сфери гостро постають питання та проблеми, що не були відомі їх попередникам.

9. Музика срібного віку

Дисципліна «Музика Срібного віку» є важливою складовою професійної підготовки сучасного музикознавця, адже його діяльність в сьогоденному світі, відкритому для взаємодії різних мистецьких традицій, вимагає чітких уявлень щодо етапів розвитку європейського музичного мистецтва, визначальних чинників формування принципів музичного мислення в різні епохи, їх унікальних (національних) та типологічних (загальноєвропейських) проявів у музичній культурі. Особливого значення набуває в процесі формування особистості музикознавця знання та усвідомлення ним художніх явищ, які безпосередньо впливали на розвиток національної культури та формування національних музичних традицій. Навчальну програму курсу «Музика Срібного віку» складено з урахуванням новітніх досягнень європейської гуманітарної науки. Музичний простір сьогодення не має часових та географічних обмежень, які протягом попередніх століть спрямовували інтереси слухачів та виконавців виключно до «сучасних» для кожної епохи музичних артефактів. Як і дисципліна «Історія світової музики», курс «Музика Срібного віку» сприяє розвитку у студентів художньо-історичного мислення, широкого гуманітарного підходу до предмету вивчення, розуміння видової специфіки музичного мистецтва та його місця в загальному художньо-історичному процесі. Знання, набуті завдяки курсу «Музика Срібного віку», не лише розширюють професійний кругозір майбутніх музикознавців, але й допомагають краще усвідомити закони та особливості розвитку української музичної культури, яка упродовж століть перебувала в єдиному культурно-інформаційному просторі з російською. Саме українські впливи нерідко ставали важливими чинниками формування нових явищ російської музичної культури.

10. Українська мова за професійним спрямуванням

Мета курсу допомогти студентам заповнити лакуни у знаннях з української мови, розвинути мовну інтуїцію, вдосконалити усну та письмову мовну практику, навчити написанню фахових текстів наукового спрямування. Основними завданнями вивчення дисципліни є: побудова фреймів мовної орієнтації у сучасному мовному просторі, набуття навичок у створенні усних та письмових текстів різних стилів, засвоєння норм літературної мови як основи культури усного й писемного спілкування, формування вміння правильно й логічно висловлювати свої думки, виховати повагу до української мови.

В процесі вивчення курсу студенти мають знати, норми сучасного українського правопису, вимоги культури усного та писемного спілкування; використання різноманітних мовних засобів під час створення документів з дотриманням етикету ділового спілкування, професійні терміни та термінологію, етикет ділової кореспонденції. Після проходження курсу будуть вміти: скласти офіційно-ділові документи, будувати виступи на професійні теми, вести дискусії за фаховими проблемами.

11. Музичне мислення у культурі сучасності

Предметом вивчення навчальної дисципліни є музичне мислення західноєвропейських композиторів ХХ століття, тоді як об'єктом вивчення є музична культура ХХ-ХХІ століття у її динамічному розвитку, взаємозв'язку фактів творчості, мистецьких явищ тощо.

Метою навчальної дисципліни є вивчення та засвоєння студентами відомостей про композиційні принципи та техніки в музиці ХХ-ХХІ століть як відображення музичного мислення композиторів цього періоду, а також основних творчих та технологічних тенденцій новітньої світової музичної культури. Навчальний матеріал включає теоретичну складову, семінарські, самостійні форми роботи із практичним спрямуванням. Курс включає в себе спеціальну новітню музикознавчу та загальнонаукову термінологію, яка стосується культурних явищ сьогодення. Використовується також дистанційна форма навчання. Навчальна дисципліна «Музичне мислення у культурі сучасності» невідривно зв'язана з іншими предметами як фундаментального (музикознавчого) циклу — гармонією, поліфонією, аналізом музичних творів, історією світової музичної культури тощо, так і з предметами соціально-гуманітарного циклу: філософією, естетикою, історією та теорією культури, історією світової культури, архітектурою, живописом, театром, кінематографом.